

**„Prawo człowieka do prywatności
a koncepcje ochrony własności intelektualnej w Internecie”**

STRESZCZENIE

Przedmiotem dysertacji jest analiza koncepcji dotyczących ochrony praw własności intelektualnej w środowisku internetowym pod kątem ich oddziaływania na prawo człowieka do prywatności. Powszechność Internetu, nieograniczone możliwości przesyłania informacji, danych, konwergencja usług cyfrowych, a także przeniesienie wielu aspektów życia codziennego do świata wirtualnego i koegzystencja tego świata ze światem realnym, mają ogromny wpływ na sposób i zakres rozpowszechniania utworów pozostających pod ochroną praw własności intelektualnej.

Współczesny postęp technologiczny, funkcjonowanie i rozwój społeczeństwa informacyjnego, skłania do tego, aby przyjrzeć się ochronie prawa do prywatności z punktu widzenia tego społeczeństwa oraz dokonać zbalansowania, jak się wydaje, dwóch przeciwstawnych sobie uprawnień: ochrony praw wyłącznych przysługujących podmiotom praw własności intelektualnej oraz prawa człowieka do prywatności w środowisku internetowym.

Ze względu na pojawienie się problemu cyberpiractwa – polegającego na bezprawnym korzystaniu z przedmiotów chronionych prawami własności intelektualnej w szczególności prawa autorskiego - w środowisku internetowym, podjęto próby uregulowania ustawowego tego problemu, które w konsekwencji miały rozwiązać problem naruszania praw własności intelektualnej z wykorzystaniem globalnej sieci informacyjnej.

Pierwszą próbą regulacji na poziomie krajowym było uchwalenie i wprowadzenie w życie w 2009 r. francuskiej ustawy HADOPI I, uzupełnionej następnie ustawą HADOPI II, które tworzą wspólnie system oparty na koncepcji *graduate response*.

Koncepcja *graduate response*, stała się także podstawą brytyjskiej ustawy *Digital Economy Act* uchwalonej w 2010 r., funkcjonuje również w systemie prawnym Nowej Zelandii (*Copyright Infringing File Sharing Amendment Act*), Hiszpanii (*Ley Sinde*), Korei Południowej (*Korean Copyright Act 2009*).

Problem cyberpiractwa próbuje się również rozwiązać z pominięciem działań ustawodawczych, za pomocą porozumień handlowych pomiędzy dostawcami usług internetowych (*Internet System Providers – ISP*) z podmiotami będącymi właścicielami praw

własności intelektualnej, czego przykładem jest amerykański system *Copyright Alert System* oraz brytyjski system *Voluntary Copyright Alert Programme*. Zarówno system amerykański, jak i brytyjski opierają się na koncepcji *graduate response*.

Podstawą koncepcji *graduate response* jest filtrowanie treści internetowych, a co za tym idzie działań użytkownika w sieci. Problematiczną kwestią jest tu identyfikacja ewentualnych naruszcycieli praw autorskich poprzez adres IP danego subskrybenta, jak również kwestia przechowywania danych osobowych przez ISP w celu weryfikacji ilości naruszeń przez danego użytkownika globalnej sieci internetowej, a dokładniej ilości naruszeń dokonanych z konta subskrybenta usługi internetowej.

Problem filtrowania treści pojawia się również w działaniach prawodawczych opierających się na koncepcji *notice and take down*, mającej swoje źródło w amerykańskiej ustawie *Digital Milenium Copyright Act*. Wydaje się, iż ta koncepcja stała się także podstawą regulacji unijnej - Dyrektywy 2000/31/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 8 czerwca 2000 r. w sprawie niektórych aspektów prawnych usług społeczeństwa informacyjnego, w szczególności handlu elektronicznego w ramach rynku wewnętrznego, która obok Dyrektywy IPRED wydaje się być częścią unijnego systemu ochrony własności intelektualnej w środowisku internetowym.

Naruszenia własności intelektualnej w Internecie stały się również przedmiotem działań organizacji międzynarodowych, czego przykładem są próby wprowadzenia *Anti - Counterfering Trade Agreement (ACTA)* oraz *Comprehensive Economic and Trade Agreement (CETA)*, dwóch tożsamyh międzynarodowych umów handlowych, których założenia dotyczące ochrony własności intelektualnej w Internecie opierają się na współpracy ISP z właścicielami praw własności intelektualnej oraz pośrednio na filtrowaniu treści.

W celu ukazania ogólnoświatowych tendencji w kwestii ochrony praw własności intelektualnej w Internecie, opierających się na filtrowaniu treści internetowych oraz współpracy ISP z właścicielami praw autorskich, została dokonana również analiza prób ustawodawczyh USA, takich jak SOPA (*Stop On - line Piracy Act*) i PIPA (*Preventing Real Online Threats to Economic Creativity and Theft of Intellectual Property Act*) oraz wspomnianych już działaniach o charakterze międzynarodowym w postaci ACTA i CETA.

Rozdział pierwszy jest próbą ukazania rozwoju prawa człowieka do prywatności i jego wpływu na kształtowanie się relacji społecznych pomiędzy jednostkami. Zostanie zaprezentowany uniwersalny oraz regionalny – europejski system ochrony praw człowieka. Ponadto, rozdział ten jest próbą komparatystycznej analizy rozwoju prawa do prywatności w

krajowych systemach prawnych na przykładzie Stanów Zjednoczonych Ameryki oraz Wielkiej Brytanii, Polski oraz Francji

Rozdział drugi obejmuje analizę i próbę ustalenia zakresu pojęcia prawa człowieka do prywatności w dokumentach uniwersalnego systemu praw człowieka, w Powszechnej Deklaracji Praw Człowieka oraz w Międzynarodowym Pakcie Praw Politycznych i Obywatelskich. Analizie zostało poddane także prawo człowieka do poszanowania życia prywatnego w europejskim systemie ochrony w oparciu Konwencję o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności oraz Kartę Praw Podstawowych Unii Europejskiej. W rozdziale tym zostało wyjaśnione pojęcie prawa do prywatności i zakres jego ochrony w wybranych systemach krajowych - Stanów Zjednoczonych Ameryki, Wielkiej Brytanii, Polski oraz Francji.

Rozdział trzeci obejmuje swoim zakresem analizę międzynarodowego systemu ochrony praw własności intelektualnej. Badaniom zostały także poddane regulacje dotyczące dozwolonego prawem korzystania z utworu bez zgody twórcy, stanowiącego wyłom w monopolu autorskich praw wyłącznych, będący emanacją prawa człowieka do własności intelektualnej i informacji. Omówione zostało również pojęcie domeny publicznej.

Rozdział czwarty - ostatni - jest komparatystyczną analizą wybranych regulacji krajowych, dotyczących ochrony własności intelektualnej w Internecie opierających się na koncepcji *graduate response* oraz regulacji unijnych, zdających się opierać na koncepcji *notice and take down*. W celu ukazania kierunku rozwiązań prawnych w zakresie ochrony własności intelektualnej w Internecie, rozdział ten obejmuje również omówienie amerykańskich prób ustawodawczych: SOPA i PIPA. Dokonano również analizy umów międzynarodowych ACTA oraz CETA. Wymienione regulacje zostały przedstawione w świetle klauzuli limitacyjnej z art. 8 ust. 2 Konwencji o Ochronie Praw Człowieka i Podstawowych Wolności.